

prof. dr hab. Anna Jeremus-Lewandowska

Dziedzina: Sztuki muzyczne

Dyscyplina artystyczna: wokalistyka

Akademia Muzyczna im. I.J. Paderewskiego w Poznaniu

Poznań, 20 czerwca 2024

**Recenzja w przewodzie doktorskim mgr ChongBo Deng
w dziedzinie sztuk muzycznych, w dyscyplinie artystycznej wokalistyka**

Zleceniodawca recenzji

Rada Dyscypliny Artystycznej Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina w Warszawie, pismo z dnia 03.04.2024.

Zlecenie podjęte w związku z decyzją Rady Dyscypliny Artystycznej Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina w Warszawie o powołaniu mnie na recenzenta w przewodzie doktorskim mgr Chong Bo Deng. Przewód doktorski jest prowadzony na podstawie ustawy z dnia 14 marca 2003 o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki t. j. (Dz. U. z 2017, poz. 1789), Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 19 stycznia 2018 (Dz. U. z 2018, poz. 261) w sprawie szczegółowego trybu przeprowadzania czynności w przewodach doktorskich, postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora oraz art. 179 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 3 lipca 2018. Przepisy wprowadzające ustawę – *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz. U. z 30 sierpnia 2018, poz. 1669).

Do nadesłanego mi przez przewodniczącego Rady Dyscypliny Artystycznej pisma została dołączona pełna dokumentacja doktoranta.

Ocena pracy doktorskiej

Praca doktorska mgr Chong Bo Deng „Studium roli tenora w operach komicznych Gaetano Donizettiego na przykładzie wybranych arii tenorowych w operach *L'ajo nell'imbarazzo (Don Gregorio)*, *Il Giovedì grasso*, *L'elisir d'amore*, *La fille du regiment*, *Don Pasquale*, *Rita*”. Składa się z dzieła artystycznego zarejestrowanego na nośniku elektronicznym (CD - audio) oraz opisu, stanowiących łącznie pracę pod wspomnianym tytułem.

Dzieło artystyczne obejmuje nagranie następujących fragmentów:

1. *Nel primo fior degli anni penar languir dovro?* – aria Enrica z I aktu opery *L'ajo nell'imbarazzo*
2. *Servi gente* – aria Ernesta Rousignac z opery *Il Giovedì grasso*
3. *Quanto e balla, quanto e cara* – aria Nemorina z II aktu opery *L'elisir d'Amore*
4. *Una furtiva lagrima* – aria Nemoriana z II aktu opery *L'elisir d'amore*
5. *Ah! Mes amis* – aria Tonia z I aktu opery *Le fille du regiment*
6. *Pour me rapprocher de Marie* – aria Tonia z I aktu opery *Le fille du regiment*
7. *Cerchero lontana terra* – aria Ernesta z II aktu opery *Don Pasquale*
8. *Com'è gentil la notte amezzo April* – aria z III aktu opery *Don Pasquale*
9. *Allegro io sono* – aria Beppe z opery *Rita*

Chong Bo Deng – tenor

Krzysztof Trzaskowski – fortepian

Reżyser nagrania – Emilian Rymarowicz

Miejsce nagrania: Studio Polskiego Radia S2 w Warszawie

Data realizacji nagrania: 18.07.2022

Utwory przedstawione w dziele artystycznym, stanowią wybór reprezentatywnych arii tenorowych każdej z oper. Są to fragmenty, w których tenor może się zaprezentować tak od strony techniki prowadzenia głosu, jak i zastosowania różnorodnych środków wykonawczych i artystycznych.

Mgr ChongBo Deng dysponuje lirycznym głosem tenorowym z łatwością techniki koloraturowej. Na wyróżnienie zasługuje fakt, w jak swobodny sposób pokonuje wszystkie problemy wykonawcze, a zwłaszcza z jaką lekkością śpiewa najwyższe dźwięki skali tenorowej czyli b^2, h^2, c^3 , którymi wręcz „najeżone” są wykonywane przez niego arie... Głos jest dźwięczny, nawet w niektórych momentach zbyt jaskrawy, jednakże Doktorant prezentuje także piękne, miękkie prowadzenie głosu w lirycznych fragmentach utworów. Bez problemu pokonuje także koloraturowe figuracje czy trudne fragmenty

sylabicznie traktowanych linii wokalnych w bardzo szybkich tempach.

Mgr ChongBo Deng dokładnie przestrzega zapisu nutowego wykonywanych arii (rytm, dynamika, agogika, tekst słowny), co stanowi podstawę jego koncepcji interpretacyjnej. W bardzo rygorystyczny sposób, we wszystkich nagranych utworach, realizuje opisane w opisie dzieła uwagi wykonawcze. W ten sposób łączy wiedzę teoretyczną z warstwą wykonawczą.

Istotną rolę dla właściwego odbioru dzieła artystycznego stanowi jego opis w postaci rozprawy pisemnej. Praca w pełni spełnia wymogi pracy naukowej. Całość rozprawy doktorskiej zawarta jest na 164 stronach. Opis dzieła artystycznego zawiera: Wstęp, pięć Rozdziałów głównych, Podsumowanie, Bibliografię (głównie angielskojęzyczną), spis tabel. Do pracy dołączony jest obszerny aneks, zawierający nuty wybranych arii z fortepianem oraz wyciągi tych samych fragmentów z partytur.

Wstęp ma charakter metodologiczny i został podzielony na trzy podrozdziały. Poprzez to rozszerzenie pełni równocześnie rolę rozdziału I pracy. Doktorant określa przedmiot badań, którym jest analiza poszczególnych aspektów arii tenorowych w operach Donizettiego. Wymienia także wybrane przykłady materiałów źródłowych, będących bazą jego dalszych badań. Zakłada przeprowadzenie rzetelnej analizy rozwoju ról tenorowych oraz struktury arii w operach *buffa* z różnych okresów twórczości Donizettiego w oparciu o literaturę przedmiotu oraz doświadczenia własne.

Określa główny obszar badań (sześć wybranych oper Donizettiego) oraz cel pracy jakim jest sprawdzenie czy na podstawie wybranych oper jest możliwe wyszczególnienie cech wspólnych łączących arie tenorowe w operach komicznych Donizettiego.

W Rozdziale drugim Doktorant przedstawia początki opery komicznej (włoskiej i francuskiej) oraz jej rozwój w twórczości Donizettiego.

Rozdział trzeci ma charakter badawczy i stanowi główną część dysertacji. Jest wnikliwą analizą dziewięciu arii operowych z wybranych sześciu oper komicznych Donizettiego. Doktorant opisuje ewolucję techniki śpiewu, sposobu wykonawstwa, a także stylu kompozytorskiego Donizettiego w zakresie arii tenorowych w operach komediowych. Arie omówione są według wzoru:

- Okoliczności powstania dzieła, z którego pochodzi aria
- Analiza postaci wg libretta
- Analiza arii: tłumaczenie tekstu na język polski, analiza struktury muzycznej i wykonania wokalnego z analizą partii wokalnej, podsumowanie

Szczególnie należy podkreślić wartość podpunktu: Analiza arii, w którym Doktorant takt po takcie i słowo po słowie bardzo rzetelnie rozpatruje wykonanie kolejnych fragmentów, tak od strony rytmiki, melodyki, dynamiki jak i sposobów interpretacji oraz realizacji wszystkich problemów, które napotka wykonawca. Bardzo dokładnie analizowana jest każda fraza, towarzyszące emocje w połączeniu

z librettem dzieła. W Rozdziale zawarto wiele bardzo ciekawych uwag dotyczących zagadnień prowadzenia głosu tenorowego w tym repertuarze.

W Rozdziale czwartym doktorant podsumowuje zebrany materiał analityczny w kontekście ewolucji i rozwoju postaci oraz arii tenorowych w wybranych operach komicznych Donizettiego. Opisuje zmieniającą się rolę śpiewaka tenorowego w operach od drugiej połowy XVII i wypunktowuje wspólne płaszczyzny charakterologiczne oraz sytuacje. Doktorant wyodrębnił cechy charakterystyczne dla opisywanych arii operowych, a także prześledził ich artystyczny rozwój, ściśle związany z chronologią powstawania oper. W rozdziale tym przedstawił także rozwój udziału śpiewaków o głosach tenorowych w operach epoki romantyzmu, co miało ścisły związek z rozwojem techniki śpiewu tenorowego i ewolucją technik śpiewania w operze.

Rozdział piąty zawiera podsumowanie praktyki śpiewu, zdobytej w czasie pracy nad przygotowywaniem i nagrywaniem materiału muzycznego arii czyli dzieła artystycznego pod kierunkiem promotora prof. dr hab. Artura Stefanowicza. Doktorant wypunktował następujące zagadnienia: wymagania techniczne, wymagania oddechowe, otwarcie krtani, śpiew w średnim i niskim rejestrze, rezonans.

W podsumowaniu odnajdujemy wyszczególnienie wszystkich poruszanych w pracy zagadnień, prowadzących do konkluzji dotyczących zagadnień: 1. rozwój techniki kompozytorskiej Donizettiego w kontekście wykorzystania głosu tenorowego, 2. rozwój techniki śpiewu dla tego rodzaju głosu, 3. ewolucje postaci kreowanych przez tenorów w operach kompozytora. Wnioskuje również, iż repertuar arii tenorowych Donizettiego może stanowić interesujący materiał dla młodych śpiewaków, rozwijający nie tylko technikę wokalną, ale także emocjonalność i dojrzałość artystyczną.

Praca napisana jest płynnym, opisowym językiem z wykorzystaniem słownictwa z dziedziny. W czytelny sposób omawia analizowane zagadnienia. Doktorant w swoich badaniach naukowych jest rzetelny i konsekwentnie przeprowadza wnioskowanie w ramach całej pracy. Jest to dowodem zaangażowania, a także dogłębnej znajomości tematu pracy.

Cennym elementem pracy są liczne uwagi i spostrzeżenia wykonawcze, wsparte na doświadczeniu własnym doktoranta oraz rozdział zawierający uwagi promotora, dotyczące techniki śpiewu dla głosu tenorowego.

Rzetelność w przeprowadzeniu analizy, jak i w formowaniu wniosków może być inspiracją do dalszych badań w nad dziełami Gaetano Donizettiego.

Tytuł rozprawy doktorskiej jest tożsamy z treścią opisu, a założony cel artystyczny został udokumentowany w sposób przejrzysty i czytelny.

Rozprawa doktorska spełnia wymagania pod kątem merytorycznym oraz edytorskim – zgodnie ze

standardami. Opis dzieła mgr Chong Bo Deng jest interesujący. Program dzieła artystycznego ukazuje walory głosowe doktoranta.

Konkluzja

Przedstawiony zapis dzieła artystycznego oraz jego opis stanowią integralną całość interesującego materiału zarówno w aspekcie wykonawczym jak i teoretycznym.

Praca Doktoranta mgr ChongBo Deng, poprzez twórczy i naukowy charakter stanowi obszerną bazę wiedzy na badany temat i cenny wkład w rozwój dyscypliny artystycznej – wokalistyka, jak również w dziedzinę sztuk muzycznych.

Wobec powyższego stwierdzam, że Doktorant wykazał się dużą wiedzą teoretyczną, a także umiejętnością do prowadzenia samodzielnej pracy artystycznej i naukowej. Rozwiązał założenia zagadnienia artystycznego i spełnił tym samym wymagania Ustawy.

Stawiam wniosek o jej przyjęcie.

prof. dr hab. Anna Jeremus-Lewandowska

